

Etelä-Karjalan pääomasijoitusrahaston perustaminen

Kh 12.08.2025 § 201
190/02.05.06/2025

Valmistelija

Kunnanjohtaja Jukka-Pekka Bergman
Puh. 044 4491 201
jukka-pekka.bergman@ruokolahti.fi

Taustaa

Etelä-Karjalan kunnilla Lappeenrannalla, Lemillä, Luumäellä, Parikkalalla, Ruokolahdella ja Savitaipaleella oli omistusosuutta Canelco Oy:ssä. Lisäksi ainakin Lappeenrannan kaupungilla oli lainasaamista yhtiöstä.

Lappeenranta–Imatra-kaupunkiseudun työvaliokunta päätti kokouksessaan 1/2024 selvittää mahdollisuutta hyödyntää Canelco Oy:n osuuksia alueen yritysten rahoitustarpeita palvelevan pääomasijoitusrahaston perustamiseen. Tätä varten perustettiin valmistelutyöryhmä, jossa on mukana edustajia maakuntaliitosta, kunnista, säätiöistä sekä yksityissektorilta. Työryhmä on kuullut laajasti sidosryhmiä, ja vahvan myönteisen palautteen tukemana rahaston valmistelua on jatkettu.

Rahaston perustaminen

Työvaliokunta päätti kokouksessaan 3/2024 valmistella alueellisen pääomasijoitusrahaston (jäljempänä "Rahasto") perustamista. Rahaston tavoite koko on 3,5–4 miljoonaa euroa ja Etelä-Karjalan kuntien osuus olisi vähintään 500 000 euroa, kuitenkin enintään 49 % kokonaispääomasta.

Yksityisiä sijoituskiinnostuksia on kertynyt alustavien keskustelujen aikana yli miljoona euroa. Rahaston hallinnointiyhtiön kilpailutus käynnistettiin Lappeenrannan kaupungin toimesta lokakuussa 2024, ja työryhmä valitsi ehdollisesti Nostetta Ventures Oy:n hallinnoijaksi marraskuussa 2024.

Rahaston sopimusvalmisteluihin ja Finanssivalvonnan markkinointiluvan hakemiseen valittiin työryhmän toimesta lakitoimisto Edelle Oy. Valmisteluihin on myönnetty Etelä-Karjalan liitolta 20 000 euroa. Lakitoimisto on työstänyt työryhmän ohjeistuksella rahastolle sijoitussopimus-, hallinnointisopimus- ja osakkuussopimusluonnokset sekä toimittanut Finanssivalvonnalle aloitusilmoituksen.

Finanssivalvonta myönsi 15.5.2025 luvan rahaston markkinoinnin aloittamiseen (liite 5).

Sijoitusstrategia

Rahaston tavoitteena on täydentää Etelä-Karjalan rahoitusmarkkinoilta puuttuvaa pääomaa, joka suuntautuu kasvua tavoitteleville varhaisen vaiheen yrityksille – niin kotimaassa kuin kansainvälisillä markkinoilla.

Rahasto sijoittaa kohdeyrityksiin, joilla on merkittävää kasvupotentiaalia, tukien niiden liiketoimintaa, kaupallistamista ja skaalautumista. Rahasto aktivoi yksityisten sijoittajien kanssasijoituksia ja pyrkii nopeuttamaan jatkosijoituksia kohdeyrityksiin. Tavoitteena on sijoittajatuoton saavuttaminen kohdeyritysten arvonnousun kautta.

Rahasto sijoittaa monenlaisiin kasvuyrityksiin, mutta painottaa alueellisia osaamisvahvuuksia erityisesti puhtaan siirtymän ja teollisuuden innovaatioissa. Se keskittyy varhaisen vaiheen sijoituksiin, erityisesti korkeakouluista nouseviin tutkimuslähtöisiin yrityksiin ja yrittäjävetoisin startupeihin. Rahasto voi olla mukana rahoittamassa yrityksiä joko päärahoittajana tai yhdessä muiden kanssa, ja se voi osallistua jatkosijoituksiin lupaavimpiin kohteisiin.

Sijoituskohteina ovat pääsääntöisesti alle seitsemän vuotta toimineet kasvuhakuiset yritykset, jotka ovat sijoittuneet tai sijoittumassa Etelä-Karjalaan. Erityistapauksissa kohdeyritys voi sijaita muualla, mikäli sen vaikutus Etelä-Karjalaan on merkittävä.

Rahaston toimikausi on 10 vuotta. Toimikautta on mahdollista jatkaa kahdella vuodella sijoittajaneuvoston päätöksellä vuosi kerrallaan. Ensisijoituskausi on neljä vuotta, mutta sitä on mahdollista jatkaa yhdellä vuodella. Lisävuodesta ja muista erityistapauksista päättää sijoittajaneuvosto.

Rahastoa hallinnoi ammattimainen hallinnointiyhtiö. Sijoittajaneuvosto tukee hallinnoijaa ja päättää sijoitusstrategiasta sekä mahdollisesta hallinnoijan vaihtamisesta. Julkisilla sijoittajilla on oikeus nimetä yksi jäsen nelihenkiseen sijoittajaneuvostoon.

Rahasto noudattaa vastuullisen sijoittamisen (ESG) periaatteita. Yksityiskohtainen sijoitusstrategia on esitetty liitteessä 1.

Hallinnointiyhtiön rooli

Hallinnointiyhtiö toimii rahaston kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä. Se vastaa sijoituskohteiden etsinnästä, valmistelusta ja päätöksenteosta sekä irtautumisista. Lisäksi se hoitaa pääomakutsut ja osallistuu aktiivisesti sijoituskohteiden kehittämiseen.

Hallinnointipalkkio ja voitonjako

Sijoituskaudella hallinnointipalkkio on 2,5 % vuodessa sijoitussitoumusten määrästä, sijoituskauden jälkeen 1,25 % sitoutuneesta pääomasta.

Rahaston voitonjako toteutetaan symmetrisesti. Voitonjako on rakennettu siten, että se sekä turvaa sijoittajien pääomien palautumisen että kannustaa rahaston hallinnoijaa tulokselliseen ja vastuulliseen sijoitustoimintaan.

Ensimmäisessä vaiheessa kaikille sijoittajille palautetaan heidän rahastoon sijoittamansa pääoma täysimääräisesti. Toisessa vaiheessa sijoittajille maksetaan kahdeksan (8) prosentin vuosittainen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Kolmannessa vaiheessa kaikki jäljelle jäävä voitto jaetaan siten, että 50 % maksetaan hallinnointiyhtiölle ja 50 % muille sijoittajille näiden pääomapanosten suhteessa, kunnes hallinnointiyhtiölle jaettu osuus vastaa 20 prosenttia siitä kokonaisvoitosta, joka on maksettu kaikille sijoittajille toisen vaiheen jälkeen. Tämän jälkeen voitonjako jatkuu 20/80 suhteessa.

Tarkemmat hallinnointipalkkion ja voitonjaon ehdot on esitetty liitteessä 2 ja 3.

Elinvoimavaikutukset

Rahasto on strateginen väline Etelä-Karjalan uudistumiskyvyn ja kasvun vauhdittamiseen. Se paikkaa tunnistetun rahoitusvajeen erityisesti varhaisen vaiheen kasvuyrityksissä, jotka muutoin jäävät ilman pääomaa.

Vuoden 2023 Etelä-Karjalan kasvuyritystutkimuksen mukaan alueen suurin kasvun este on riskirahoituksen heikko saatavuus. Rahasto vastaa tähän rakenteelliseen haasteeseen ja sen vaikutukset näkyvät uusien yritysten synnyssä, työpaikkojen lisääntymisessä korkeasti koulutetuille sekä osaajien ja yrittäjien houkuttelemisessa alueelle.

Myös LUT-yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulun tutkimus- ja innovaatiotoiminta saa uutta vaikuttavuutta, kun syntyville yrityksille on tarjolla alueellinen rahoitusmekanismi. Tämä vahvistaa opiskelijoiden työllistymistä ja alueelle jäämistä.

Pohjois-Savon rahaston kokemukset osoittavat mallin toimivuuden, sillä sijoituskauden aikana alueelle on syntynyt yli 100 uutta työpaikkaa ja sijoituskohteet ovat saaneet kolminkertainen määrä yksityisiä kanssasijoituksia suhteessa rahaston sijoituksiin. Tällainen kehityskulku on täysin mahdollinen myös Etelä-Karjalassa, etenkin kun alueella on valmiiksi vahva teknologia- ja energiasektorin osaamisperusta, LUT-yliopisto ja kehittyvät startup-ekosysteemit.

Kunnan sitoumus

Finanssivalvonnan markkinointiluvan myötä rahastolla on oikeus kerätä sijoitussitoumuksia. Sijoitussopimusluonnos on liitteessä 4. Sopimuksen myötä kunnasta tulee rahaston äänetön yhtiömies. Kunnan sijoitus on strateginen päätös, joka tähtää pitkän aikavälin elinvoimavaikutuksiin: uusien työpaikkojen syntymiseen, nuorten yritysten tukemiseen sekä alueen osaamisperustan hyödyntämiseen ja vahvistamiseen.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Bergman Jukka-Pekka

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy esitetyn valmistelun sekä keskustelee ja päättää sijoitettavasta summasta. Lisäksi kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan allekirjoittamaan sijoitussitoumus Etelä-Karjalan pääomasijoitusrahastoon.

Päätös

Kunnanhallitus päätti valtuuttaa kunnanjohtajan neuvottelemaan muiden kuntien kanssa sijoitettavan summan suuruudesta.